మ ర మ ని షి

జెనరల్ హాస్పటల్ మార్చ్యుయరీ రూమ్‌లో ఎటాప్సి జరుగుతోంది. పాథాలజీ ప్రొఫెసర్ శ్రీధర్ చకచక బండిని డిసెక్ట్ చేసివేస్తూ తాను గమనిస్తూన్న అంశాన్ని చుట్టూతా గుమిగూడివున్న విద్యార్థులకు మహోత్సాహంగా చెప్పుకు పోతున్నాడు. ఆనాటి అసిస్టెంట్ పాత్ర నిర్వహిస్తున్న ఓ విద్యార్థిని గబగబ నోట్స్ రాసేస్తోంది.

"చూడండి, ఈ ఏంటీబయాటిక్ ఎరాలో సిఫిలిస్ యింతగా జీర్ణించుకుపోయిన కేసులు అరుదు, అపూర్వం కూడా. ఈ కిడ్నీమీద చూడండి, ఎలా పేచెస్ ఏర్పడ్డాయో. మీరందరూ ఫీలవ్వండి — కన్‌సిస్టెన్సీ ఎంత ఫరమ్‌గావుందో. ఐ సే యిటీజ్ వుడ్ హార్ట్ .... ఇదిగో లివర్ .... బ్రెయిన్ .... యుటిరస్ .... యు ఫీల్ ది లింఫ్ గ్లాండ్స్ హియర్, టిఫికల్ షాట్ ఎపియరెన్స్ .... వాట్ ఎ వండర్‌ఫుల్ టెరిషియరీ స్టేజ్ యిటీజ్ ....!"

మరో గంటకి ఎటాప్సి పూర్తయింది. తాను జాగ్రత్తగా బయటకు తీసిన శరీర భాగాలన్నీ బాక్సులో భద్రంచేసి మ్యూజియంలో ఎరేంజిచేయమని అసిస్టెంట్లకి పురమాయించి,

వాష్ బేసిన్ దగ్గర శుభ్రంగా చేతులు వాష్ చేసుకుని బయటికి వచ్చాడు శ్రీధర్.

మార్చ్యురీ బయట, కాంపౌండ్‌లో ఆ చనిపోయిన స్త్రీ తాలూకు మనుషులు కాబోలు – అయిదారుగురు చెట్ల క్రింద కూర్చుని కనబడ్డారు. 'ఆ శవం కోసం కాబోలు' అనుకున్నాడు శ్రీధర్, అదిప్పుడు మోసుకుపోయి స్మశానంలో భూపతనం చేస్తేనేగాని యీ అమాయక మానవులకూ, ఆ చనిపోయిన మనిషి తాలూకూ ఆత్మకూ శాంతి లభించదు కాబోలు. వింత మానవులు. అయినా ఆ దేహంలోని సారమంతా తనే లాగేశాడు. అవి తన మ్యూజియంలో భద్రపరచబడి వుంటాయి, ఎందుకూ పనికిరాని మిగతా డొల్లనే వాళ్ళు కర్మాదులకు వినియోగించుకోవాలి.

అతను దేముణ్ని నమ్మడు. మూఢనమ్మకాల నేమీ దరికి చేరనివ్వడు. చాదస్తాలకూ, ఛాందస భావాలకూ సంబంధించిన ఏ కిరణ లేశమూ అతనిపై ప్రసరించదు. ఎటాచ్‌మెంట్స్ అంటారే – ఆతను వాటికి అతీతుడు.

తన గదికి వచ్చి మరోసారి శుభ్రంగా చేతులు కడుక్కొని భోజనం చేద్దామని క్యారియర్ విప్పబోతున్నాడు.

ఇంతలో బల్లమీద ఫోన్ మ్రోగింది. వెళ్ళి రిసీవర్ అందుకున్నాడు.

అవతలి కంఠం డాక్టర్ రమది. "డాక్టర్, కంగ్రాట్యులేషన్స్" అన్నదామె.

"ఏమో:"

"నేను శ్రీదేవిని ఎగ్జామిన్ చేశాను. షీ యీజ్ ప్రెగ్నెంట్....ప్రైమ్‌కదా. అందులో వీక్‌గా వున్నారామె. మంచి ఫుడ్ ఇస్తూ జాగ్రత్తగా వుండాలి .... నా దగ్గరకు శ్రీదేవి వచ్చినట్లు మీకు తెలీదు కదూ! తను అనుమానిస్తున్నారట– వచ్చి పరీక్ష చెయ్యమన్నారు....థర్డుమన్త్...."

అతని చెవులు పని చేయటం మానేశాయి. క్షణంలో అతన్ని వెయ్యి భయాలు చుట్టుముట్టాయి. రిసీవర్ పట్టుకున్న చెయ్యి కంపిస్తోంది. "మై గాడ్!" అనుకున్నాడు అప్రతిభుడై.

◆ ◆ ◆

కారు పోర్టికోలో ఆపి, ఎదురుగా వస్తున్న శ్రీదేవి వంక చూడకుండా మౌనంగా గదిలోకి వెళ్ళి సోఫాలో కూలబడ్డాడు శ్రీధర్.

అతనలా చేస్తాడని ఆమె ముందే వూహించి వుంటుంది. ఒక నిముషం మెదలకుండా వూరుకొని, తరువాత నెమ్మదిగా ఆతని వెనక్కి వచ్చి నిలబడింది. "ఈ వార్త మీలో కలవరపాటు కలిగించింది కదూ!"

అతను తల త్రిప్పి ఆమెవంక భావశూన్యంగా చూశాడు. అతని చూపులు ఎప్పుడూ అంతే. ఎప్పుడో కాని అవి భావస్ఫోరకంగా వుండవు.

"కూర్చో చెబుతాను" అన్నాడు మొదట. భార్యను శాంతపర్చాలనే ఉద్దేశంతో.

"ఫర్వాలేదు, చెప్పండి" అంది నిలబడే.

"అలాకాదు, కూర్చో."

శ్రీదేవి ఎదురుగావున్న సోఫాలో ఆసీనురాలై ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది.

"చూడు శ్రీదేవి!" సానునయంగా ప్రారంభించాడు ఆమె పెనిమిటి, మెడికల్ కాలేజీలో ప్రొఫెసర్, భౌతికవాది అయిన శ్రీధర్. "నేను చెప్పే విషయాలువిని కలతపడకు. మన వివాహం జరిగి అయిదేళ్ళయింది. అందులో రెండు సంవత్సరాలు నావిదేశ పర్యటనలో గడిచిపోయింది. వృత్తిరీత్యా తొందరగానూ, దాంపత్యరీత్యా ఆలశ్యంగానూ ప్రకాశించసాగిన జీవితాలు మనవి. ఇంకో రెండేళ్ళలో నేను మళ్ళీ స్టేట్స్‌కి పోవాల్సివుంది. ఈసారి నాతోపాటు నువ్వావుంటావు శ్రీదేవీ! నాకు యింతవరకూ సంతానేచ్ఛ కలగలేదు. దానివల్ల అనిర్వచనీయమైన ఆనందం వూడిపడుతుందనిగానీ, ఏదో సాధించగలుగుతామని గానీ భ్రమలేదు నాకు. ఈ తాపత్రయం నాకయిష్టం. ఈ బాదరబందీ యిప్పుడో పెద్ద అడ్డంకి. మనిమేం వృద్ధులమైపోలేదు. ఒక్క ప్రశ్న అడుగుతాను. ఈ హేపీనెస్ నశించిపోవటం నీ కంత యిష్టమా?"

శ్రీదేవి కష్టంమీద నిట్టూర్పు అణచుకుంది. అతని మాటలు విన్నాక ఆమె హృదయ క్షేత్రంలో రెండు ప్రశ్నలు ఉదయించాయి. ఒకటి - ఏది హేపీనెస్?

రెండవది - అతని దంతా యిప్పుడు ఏమిటికి చెప్తూన్నాడు? అంటే యిప్పుడు, వ్యవహారం చెయ్యి దాటిపోయాక.

'అంతా విన్నావుగా' అన్నట్లుచూసి "ఏమంటావు చెప్పు" అన్నాడు చివరికి ప్రొఫెసర్.

ఆమె ఎలాగో నవ్వగలిగింది. "బలేవారే, అనేందు కేముందిక ?"

"ఏమీ లేదా ?" అన్నాడతను నిస్పృహగా.

"ఊహు."

అతను చేతులు నలుపుకుని "యింతలో యింత ఉపద్రవం ముంచుకొస్తుందనుకోలేదు" అని గొణుక్కున్నాడు. అంత విపరీత పరిస్థితిలోనూ వచ్చిన నవ్వాపుకుని ఆమె మెల్లిగా లేచి అతని ప్రక్కకి వచ్చి కూర్చుంది. కాస్త అనునయించాలని "చూడండి మీరు" అంటూ భుజంమీద చెయ్యి వేసింది.

అతనామెవైపు ముఖం త్రిప్పాడు. అదే భావశూన్యమైనచూపు నిశ్చలమైన కంఠంతో అన్నాడు: "ఈ మమతలూ మమకారాలూ, తాపత్రయాలూ నా తత్వానికి సరిపడవు శ్రీదేవి! నాకు కావలసిందల్లా సూటైన జీవితం. అది నా చెప్పుచేతల్లో వుండి, నేననుకున్న మలుపులే తిరగాలి. ఆకస్మిక సంఘటనలూ, బలవంతపు బంధనలూ నా కప్రీతికరం. నేను నీకు తెలుసు. విరహాలూ, ఒకరంటే ఒకరు పడిచావటం, పటాలుమని ప్రేమ బహిరంగంగా బద్ధలుకావటం, అణువులో అణువు అనీ, రక్తంలో రక్తమని, మన తాలూకు మాంస ఖండమనీ బలహీనతలు పునాదివేసుకుని, వ్రేళ్ళని పాతుకుంటూ బలంగా పెరగటం, జీవిత వికాసానికవి ప్రతిబంధకం కావటం,

నాకు సరిపడదు. ఈ భూమ్మీద అన్నిటికంటే బలమైనది యీ బలహీనతే. ఇది యంత్రయుగం. విజ్ఞానం విప్లవ రూపం ధరిస్తున్న కాలం. మేధస్సు రబ్బరులా సాగాలిగాని తాడులా తెగిపోకూడదు శ్రీదేవీ."

ఎంత నిగ్రహించుకుందామన్నా ఆమె కన్నీటిని ఆపుకో లేకపోయింది. తరతరాల, అక్షరాలా లిఖించగలిగే ఆ బరువైన నీటి బిందువులు, మృదువైన చెంపలమీద భారంగా జారి, మచ్చలేని ఆమె కంఠసీమ మీద మచ్చలుగా ఏర్పడుతున్నాయి.

"ఏడ్చేవాళ్ళంటే నాకు మహాచిత్రం !"

"మీరు కఠినులు" అందామె గద్గదిక కంఠంతో, కొంచం కోపంగా.

"బహుశా నిజమే" అంటూ లేచి నిలబడ్డాడు. ఇంటికి వచ్చాక అతను బట్టలైనా మార్చుకోలేదు. అలవాటు ప్రకారం కాఫీ అయినా తీసుకోలేదు. మెల్లగా కదిలి, కారిడర్ లోకి వెళ్ళి బయటకు చూస్తూ సిగిరెట్టు వెలిగించాడు.

"ఈ కఠినత్వమే నాకు మేలు చేసిందేమో. అందుకే ఈ వయస్సులోనే ప్రొఫెసర్ ని కాగలిగానేమో! ప్రేమ అనే వ్యామోహాన్ని నేను కఠినంగా ఎదిరించలేక పోయివుంటే మామూలు గ్రాడ్యుయేటుగా మిగిలిపోయేవాణ్ణి. నిజం నీకు తెలుసు."

ఆమె ఏమీ సమాధానం చెప్పలేదు. ఆ నిశ్శబ్ద వాహినిలో ఆమె సన్నని రోదన తరంగ నాదంలా వినవచ్చింది.

A. Madhusudana Rao

చలికాలం. దక్షిణ దిక్కునుండి వుండి వుండి శీతల వాయువులు వీస్తున్నాయి. భూమీ ఆకాశం ఎప్పుడో చల్లబడ్డాయి. నెమ్మది నెమ్మదిగా చీకటి ఛాయలు పృథ్వీమీద చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ప్రొఫెసర్ గారి బంగళాముందున్న చిన్నితోటలోని గుల్ షప్, లిల్లీ, చెంగల్వ, మాలతి, సన్నజాజి తీగెల పొదలమీదనుండి కమ్మని పరిమళాలు వ్యాపిస్తున్నాయి. అతను నిలబడిన ప్రదేశానికి దాపునే వున్న యూకలిప్టస్, కర్పూర వృక్షాలు మృదు సుగంధాన్ని విరజిమ్ముతున్నవి. హైదరాబాద్ మారేడ్‌పల్లిలో, ఏకాంత ప్రదేశంలో అతను ముచ్చటపడి కట్టించుకున్న బంగళా అది. ముద్దుల మూట గట్టేతోటా, అందులోని రకరకాల పుష్పసముదాయాలూ సెంటిమెంట్స్‌కు బానిస అయిన శ్రీదేవి కృషి. ప్రొఫెసర్ శ్రీధర్ శవాలతో, శవాల తాలూకు మాంస ఖండాలతో, మైక్రోస్కోప్‌లతో మాట్లాడినట్టుగా పువ్వులతో, మొక్కలతో మాట్లాడలేడు. వాటి సౌందర్యం, సౌరభం అతని నేత్రాలనూ, ఘ్రాణేంద్రియాన్నీ బొత్తిగా ఆకట్టుకోలేవు. ఇటుక, సిమెంటులతో చేసి, మొజాక్ ఫ్లోరింగ్ తో నింపేసిన బంగళాను మాత్రం నీట్‌గా వుంచటంలో అతను దిట్ట.

కాసేపటికి సిగిరెట్ అవతలకు విసిరేస్తూ, వెనక్కుతిరక్కుండానే అతనన్నాడు! "సాధన నా పరమలక్ష్యం. ఆ శిఖరాగ్ర అనరోహణలో యిటువంటి చిన్న చిన్న అవరోధాలు టూత్రిమాలలాంటివి. అవలీలగా దాటేయవచ్చు. నేను చెప్పినట్లు నడుచుకుంటే నెలతప్పింది నీకు. అంతేగా — నీ ఆరో

గ్యమూ మంచిదికాదు. నువ్వు ఎంతవరకూ బర్త్ ఇవ్వగలవో నాకు అనుమానమే ఒక పసిగందుకోసం నీ ప్రాణానికి అపాయం తెచ్చుకోవటం మియర్ ఫూలిష్‌నెస్ .... చెప్పేది అర్థంచేసుకో. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో యిదినాకు యిష్టంలేదు. సమయం మించి పోలేదు .... నేను డాక్టర్ని. దీన్నాపుచేయటం అసాధ్యమైన సంగతేంకాదు.''

ఒక్క నిముషం.... కాదు....ఒక్క క్షణం నిప్పులు చెలరేగే నిశ్శబ్దం. భూకంపానికి ముందు, మహా సముద్రం - అల్పపు ప్రపంచాన్ని కబళించేముందు, అగ్నిపర్వతం పఠాలు మని బ్రద్దలై లావాను గుమ్మరించే ముందు ఒక్క క్షణం సంకోచించినట్లు....నిప్పుల్ని చెరిగే నిశ్శబ్దం; తరువాత పెద్ద శబ్దం.

అతనదిరిపడి వెనుదిరిగి చూశాడు.

శ్రీదేవి నేలమీద స్మృతిహీనురాలయి పడివుంది.

* * *

బెడ్‌లైటు వెల్తురు గదంతా మందగా ప్రసరిస్తోంది. గోడమీది గడియారం టిక్కు టిక్కుమని చప్పుడు చేస్తోంది. పన్నెండు దాటిపోయింది.

శ్రీదేవి నిద్రపోవటంలేదు; కంఠం వరకూ దుప్పటి కప్పుకుని పడుకుని, కళ్ళుమూసుకుని ఆలోచిస్తోంది. సాయంత్రం ఆ సంఘటన జరిగినప్పటి నుంచీ ఆమెకు భర్తని చూస్తూంటే, అతణ్ని తలుచుకుంటూంటే వొళ్ళు జలదరిస్తోంది. హృదయ క్షేత్రంలో ఎక్కడపడితే అక్కడ అతను

తన భర్తగా కాక—ఓ ప్రొఫెసర్ గా, మరమనిషిగా సాక్షాత్కరిస్తున్నాడు. ఆమెకి రాత్రి నిదుర రాదు.

కన్నీటితో తలగడను అభిషేకం చేస్తోంది. అవి యీ రాత్రి యింకిపోవు.

కనులు సగం తెరచి అతని మంచంవైపు చూసింది. ఓ ప్రక్కకి వొత్తిగిలి వున్నాడు అలవాటు ప్రకారం. గాఢ నిద్రలో వున్నాడేమో!

ఈ వ్యక్తి ఎప్పుడూ యింతే. ఆ వ్యక్తిత్వం, అతని వ్యక్తిత్వం. పోనీ స్థాయి అందుకుందామన్నా అందుకో బుద్ధి కాదు; క్రిందకి పడిపోతేనే హాయిగా వుంటుందేమో అనిపిస్తుంది.

అతని కిప్పుడు ముప్ఫయి అయిదు, ముప్ఫయి ఆరు సంవత్సరాలుంటాయి. సన్నగా, పొడుగ్గా వున్నా, ఉక్కులాంటి బలమైన శరీరం. అతని చురుకైన నేత్రాలలో ఎప్పుడూ శాంతి నశించదు. అతని నిర్మలమైన ముఖంలో ఎప్పుడూ అలసట ద్యోతకం కాదు. అతని జుట్టు కొంచం కూడా రాలిపోలేదు. ఎక్కడా నెరసిపోలేదు; ఈ వయసున అతను ప్రొఫెసర్ అయ్యాడంటే – అది తేలిక సంగతేం కాదు.

చూపులు త్రిప్పుకుని శ్రీదేవి గట్టిగా కళ్ళు మూసుకుంది. అతని తల్లి శారదమ్మ వివాహానికి పూర్వం తనతో యిలా అనేది : “తనకు కావలసిన వస్తువును యెదుర్కోవటం వాడికి చేతకాదు. దాని విలువ గ్రహించటమూ తెలీదు. వాడు ఏకాకి అయిపోతాడేమోనని భయంగా వుంది. ఈ

దీనురాలి కోరికను మన్నించి అలా కానివ్వకూడదు నువ్వు. చూడమ్మా, ఆ బండరాయి అంటే నీ కసహ్యం లేదు కదూ."

తను అభయమిచ్చింది. వృద్ధురాలి కోరిక తీర్చింది.

పాప పుణ్యాల ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడు శ్రీధరు అనేవాడు. "పుణ్యం, పాపం - వీటికి నే నాట్టే ప్రాధాన్యత యివ్వను. పుట్టుకా, చావూ జీవితానికి మొదలూ, క్లయిమాక్సూ కావు. నాకు కావల్సింది మనుగడ. ఈ మనుగడ ఒక ఉక్కుపాత్ర అయితే ఎక్కడా నొక్కులూ, చిల్లులూ వుండకూడదు. నాకు ఊహ వచ్చిన దాదిగా నేను మెటీరయలిస్టుని. అయితే అంత మాత్రంచేత శూన్యాన్ని, దారుణాన్ని మాత్రంకాదు. నా పరధిలో నాకూ కొన్ని యిష్టాయిష్టాలూ, అభిరుచులూ వున్నాయి. కాని అవి మూఢ నమ్మకాలు కావు. అవి. నా మనసున వికాసాన్ని పెంపొందింప జేసేవి."

"ఎలాంటివి ?" అన్నదామె ఎగతాళిగా.

"ఎలాంటివా ? నువ్వంటే నా కిష్టం. ఈ సత్యాన్ని నేను ధిక్కరించలేను. ఈ ఊహ నాకు బాగుంటుంది - అలాంటివి."

అతడు ఆమెకు కొంత అర్థమయ్యాడు, కొంత అర్థం కాలేదు. అర్థమయినంత వరకూ సానుభూతే పెరగలేదు. అర్థంకాని విషయాలలో జుగుప్సాకలగలేదు. అతనికి జీవితంలో భ్రమలులేవు. ప్రేమ పాఠాలు వర్ణించడు. ఊహాలోకాలు నిర్మించుకోడు. తను పొందదలుచుకున్న లాభానికి కృషిని

పణంగా ధారపోస్తాడు. అతనికి బద్ధకంలేదు. తనకు కావలసిన వస్తువుల్ని అభిమానంగా చూస్తాడు. కాని అతను 'అతి'మనిషి కాడు – 'మితి' మనిషి. ఏ సమయంలోనూ హాహాకారాలు చెయ్యడు. మనిషిని ఎత్తి, కుదిపేసే ఉత్సాహం అతడి నెన్నడూ ఆవహించదు. ఏడుపులూ, మొత్తుకోళ్ళూ, ఉప్పెన లాంటి ఉద్రేకాలూ అతని దృష్టిలో హాస్యాస్పదం. అతడు జీవితాన్ని తరచగలడు; తొలుచుకుంటూ పోగలడు. అనుకున్నవి సాధించగలడు. మాధుర్యాన్ని ఆస్వాదించగలడు. కాని వాటిని చిత్రాలుగా అతీతాలుగా పరిగణించడు.

అతనిముందు శ్రీదేవి ఎన్నడూ తనని తావెల్తిచేసుకోలేదు. బింకంగా వుండటం ఆమెకు తెలుసు. కాని ఇప్పుడు ఈ రాత్రి పడుకుని ఇంతగా దుఃఖిస్తున్నదంటే, తన బాధని బహిర్గతం చేసుకున్నదంటే యిది తిరిగి యిద్దరికీ వ్యక్తిగతమైన విషయం. ఇక్కడ ప్రకర్షలకూ, అభిజాత్యాలకూ తావులేదు.

కాని శ్రీదేవి అనుకున్నట్లు శ్రీధర్ నిద్రపోవటంలేదు. అతనాలోచిస్తున్నాడు.

ఆలోచించి, ఆలోచించి చివరకు కిలా తేల్చుకున్నాడు: “పోనీ; ఆమె యిష్టప్రకారమే కానియ్.”

* * *

“ఐయామ్ సారీ డాక్టర్! దిస్ యీజ్ ఎ కేస్ ఆఫ్ హైడ్రో సెఫాలస్” అంది మిడ్‌వైఫరీ ప్రొఫెసర్ రమాదేవి, ఏడు నెలల తర్వాత — అన్ని యిన్వెస్టిగేషన్సూ అయాక.

శ్రీధర్ కొద్దిగా చలించాడు.

"పెల్వీ మెట్రీ ఫైండింగ్స్ ఫేవర్‌బుల్‌గా వున్నయి ఫటస్ యింతవరకూ హెల్తీగా వుంది. కేర్ వేస్ అనుకోండి. ట్రయల్ లేబర్ యిచ్చి, కుదరకపోతే క్రేనియాటమీ చేసే స్తాను. ఏమంటారు!"

శ్రీధర్ తల ఆడించాడు. కాని ఒక క్షణమాలోచించి "ట్రయల్ లేబర్ రిస్క్ ఎందుకు డాక్టర్? క్రేనియాటమీతో ప్రొసీడ్ అయితే...." అన్నాడు.

"ఎందుకో డెలివరీ పాజిబుల్ అనిపిస్తోంది. శ్రీదేవి కేమీ అపాయంకలగదు; మీరు నిశ్చింతగా వుండండి" అంది ధైర్యంగా రమాదేవి.

క్రేనియాటమీ చేసి ఎలాగైనా ఫటస్‌ని డిస్ట్రాయ్ చెయ్యమని గట్టిగా చెబుదామనుకున్నాడు. కాని ఆమె విని పించుకోదు. గుడ్‌బై చెప్పి బయటకు వచ్చేశాడు.

*　　*　　*

సిగిరేట్‌మీద సిగరేట్టు కాలుతోంది. నిమిషాలు నిర్ద యగా తగలబడుతున్నాయి.

నిమిషాలు యింత యాతనగా జరగటం అతని జీవి తంలో బహుశా యిదే మొదటిసారి. శ్రీదేవి విలువ ఎంత అమూల్యమో, మనిషి ఎందుకు యంత్రం కాదో ఇప్పుడు తెలుస్తోంది.

"బాప్ రే! హాయిగా దుఃఖపడటం చేతకానివాడు ఎంత దుఃఖజీవి!!"

ఫోన్ గణగణ మ్రోగింది. ఒక్క ఉదుటున రిసీవర్ అందుకున్నాడు.

"నార్మల్ డెలివరీ. మేల్ ఛైల్డ్. ఇద్దరి కండిషన్ బాగున్నది" అంది రమాదేవి నిశ్చలంగా. ఆమె అతన్ని అభినందించలేదు. ఆమె గొంతులో ఆనందం ధ్వనించలేదు. కారణం అతనికి తెలుసు.

"థ్యాంక్యూ డాక్టర్" నెమ్మదిగా అని ఫోన్ పెట్టేశాడు.

పిల్లాడి రంగు ఎరుపు. చేతులూ, కాళ్ళూ సన్నంగా పుడకల్లా వుంటాయి. దేహం గాలిలేని తిత్తిలా వేళ్ళాడుతోంది. తల తాటికాయంత వుంటుంది. ఆ తలకు తగ్గట్లు మిడిగుడ్లూ, తీరూ తెన్నూ లేని ముక్కూ నోరూ.... ఆ పిల్లాడా యింట్లో పెరుగుతున్నాడు.

వాడ్ని ఎప్పుడు చూసినా తమ పాథాలజీ మ్యూజియంలో అలాంటి స్పెసిమన్ లేదన్న సంగతి గుర్తు వస్తుంది ప్రొఫెసర్ శ్రీధర్ కి.

ఆ పిల్లాడు పెరగటమే ఒక ఆశ్చర్యం శ్రీధర్ కి. సాదారణంగా కడుపులో వున్నప్పుడే చచ్చిపోతూ వుంటారు యిలాంటి పిల్లలు. పిండాన్ని బయటకు తియ్యటానికి దాని శిరస్సును పరికరాలతో ఛిన్నాభిన్నం చేయవలసి వుంటుంది. జన్మించిన సమయానికి వీడి తల అంత మరీ పెద్దది కాకపోవటం వల్ల వాడి పుట్టుక సాధ్యమైంది. పుట్టాడు; పెరుగుతున్నాడు; నవ్వుతున్నాడు.

శ్రీధర్‌కి తెలుసు - వీళ్ళు బ్రతకగలిగితే వెర్రితల కాయలుగా తయారౌతారని.

అత నా బిడ్డను ఒకటి రెండుసార్లు లేబరేటరీలో వస్తువుని పరీక్షించినట్లు పరీక్షించాడు. ఎప్పుడూ ఎత్తుకుని ముద్దాడలేదు. కబుర్లు చెప్పలేదు. శ్రీదేవితో వాడి యదార్థస్థితిని గురించీ,సంభవా సంభావాల గురించీ ఎప్పుడూ ప్రస్తావించలేదు.

శ్రీదేవి వాడికి కరుణ అని పేరు పెట్టుకొంది.

ఆ పిల్లవాడిని పూర్తిగా కాకపోయినా కొంతయినా ఆమెకు తెలుసు. డాక్టర్ రమ చెప్పింది. అవి ఓ రకం కన్‌జెనిటల్ ఎనామలీ. బ్రెయిన్‌లో ఫ్లూయిడ్ పేరుకుని ఆ స్థితి దాపురిస్తుంది.

శ్రీదేవికి భగవంతుడంటే నమ్మకముంది. పాప పుణ్యాలపట్ల, కర్మసిద్ధాంతంపట్ల విశ్వాసముంది. అందుకనే 'నా పాప ఫల' మని గుండెలో అగ్నిహోత్రాన్ని దాచి వుంచింది.

ఆమె వాడ్ని క్షణం దింపదు; ఎంత ముద్దు చేస్తోందో లెక్కలేదు; ఎన్ని కబుర్లు చెపుతుందని, ఆ బుల్లాడికి....పోనీ ఎవరికి మాత్రం ఎలా తెలుస్తుంది - ఎన్ని కన్నీటి కణాల సముదాయమో! తనని తాకే ఆ పెదిమలిచ్చే ముద్దు.

భర్తతో కొడుకుని గురించి ఎప్పుడూ సంప్రదించదు. ఎత్తుకోమని అడుగదు. అసలు అతను చూస్తుండగా కొడుకుని ముద్దుచెయ్యదు. అతను తమ యిద్దర్నీ ఆ స్థితిలో చూడటం ఆమెకి బాగుండదు. భర్తతో ఆమె జీవితం మునపటికన్నా లోతుగానూ లేదు; ఇప్పుడు తక్కువయిందీ లేదు;

ఆమె కరుణ కోసం బోలెడు బొమ్మలు కొన్నది. తనే చిన్నపిల్లగా మారి వాటిని ముందు పెట్టుకుని ఆడుతూ కూర్చునేది.

ఇంటికెవరైనా అతిథులు వస్తే కనబడ నిచ్చేదికాదు. వాడి నెత్తుకుని లోపలకు పారిపోయేది. దాచిపెట్టేసేది. ఎవరన్నా చూస్తారని అభిమానంకాదు; కాని సానుభూతి వాక్యాలు పలికినా, వ్యాఖ్యానించినా తనకు భగ్గుమంటుందని....

ఒకసారి కరుణకు కాస్త వళ్ళు వెచ్చబడి మూలగటం ప్రారంభించాడు. శ్రీదేవి కంగారుపడి భర్త దగ్గరకు గబగబా వెళ్ళింది. తప్పనిసరిగా ఇన్ని సంఘటనలు జరిగితీరాలిగా.

"బాబుకు జ్వరం వచ్చింది. ఒకసారి వచ్చిచూస్తారా?" అంది కంపితస్వరంతో.

"పద" అని అతను లేచాడు. వాడి ప్రక్కలోకూర్చుని ఎగ్జామిన్ చేశాక "కంగారుపడకు శ్రీదేవీ. మైల్డ్ బ్రోంకైటీస్. మెడిసన్ తెప్పిస్తాను" అన్నాడు.

ఆ రోజంతా అతను కొడుకుని, ఓ డాక్టరు పేషెంటుని చూసినట్లుగా చూశాడు.

రాత్రి ఏదో అలికిడి అయితే అతను తలతిప్పి చూశాడు. బెడ్ లైటు వెలుగులో, శ్రీదేవి పిల్లవాడికి పాల సీసాతో ఫీడ్ చేస్తూ కనిపించింది. అప్రయత్నంగా గడియారం వంక చూశాడు. పన్నెండు దాటింది.

"శ్రీదేవీ నువ్వు చేస్తున్నది కూడని పని. రాత్రి పది దాటాక తిరిగి ఆరుగంటలదాక ఫీడ్ చెయ్యకూడదు. మానెయ్యి" అన్నాడు.

శ్రీదేవి, చేస్తున్న పనిని ఆపి పిల్లాడ్ని ప్రక్కగా పడుకోపెట్టుకుని జోకొట్టి నిద్రపుచ్చటానికి ప్రయత్నించసాగింది. వాడు ఊరుకోవటల్లేదు. గుక్కపట్టి ఏడుస్తున్నాడు. ఇహ ఆమెకు వాణ్ని మరిపించడం సాధ్యంకాక "ఊరుకోడండి; పాలుపడతాను" అన్నది దీనస్వరంతో.

"రోజూ యిలాగే చేస్తున్నావా ?"

"ఏడుస్తాంటే పడుతున్నాను."

"చదువుకున్నదానివి అయివుండికూడా నువ్విలా ఎందుకూ పనికి రాకుండా తయారవుతున్నావేం శ్రీదేవీ?"

ఆమె ఏమీ సమాధానం చెప్పలేదు. కాసేపటికీ వాడింకా ఏడుపు తగ్గించకపోతే నిద్రాభంగమవుతుందని, ఎత్తుకుని కారిడార్లోకి తీసుకెళ్ళి అటూ యిటూ తిప్ప సాగింది.

రెండు రోజులకు వాడి జ్వరం తగ్గిపోయింది.

ఒకనాడు ఆమె లోపలనుండి హాల్లోకి వచ్చేసరికి నిద్ర పోతూన్న పిల్లాడివంక పరీక్షగా చూస్తూ కనిపించాడు శ్రీధర్. అతనంత దీర్ఘంగా ఏమి పరిశీలిస్తున్నాడో ఆమెకి బోధపడలేదు. తన సబ్జక్టు తాలూకు ఒక స్పెసిమన్‌ని గ్రాస్ ఎపియరెన్స్ పరిశీలిస్తున్నట్లు పరిశీలిస్తున్నాడేమో! ఆమె వంటి మీద జెర్రులు ప్రాకినట్లయింది. వెనకనుంచి చప్పుడుగాకుండా వచ్చి "చలిగా వుంది" అంటూ సాధ్యమైనంత పూర్తిగా దుప్పటి కప్పేసింది.

అతనికోసమని అప్పుడప్పుడూ స్నేహితులు వస్తూండే

వారు. - "వాట్ యీజ్ దిస్, శ్రీధర్! మీ కొడుకుని చూపించరేం?" అని అడిగేవారు అందరూ.

"వాడు హెల్తీ ఛైల్డ్ కాదండీ, హైడ్రో సెఫాలస్ అని ఓ డిసీజ్ వుంది. అమెరికాలో అయితే ప్రతి అయిదు వందల కాన్పులకూ ఒకడు అట్లా జన్మిస్తాడు. యాదృశ్చికంగా మీరు యిద్దర్ని చూసివుంటారు, పెద్ద తలకాయా, యింతంత గుడ్లూ, డిస్‌ప్రొపోర్షనేట్‌గా కాళ్ళూ చేతులూ...." అని ఓ లెక్చరు యిచ్చినంత పనిచేసి "రండి చూద్దురుగాని" అంటూ లేచాడొకసారి.

"ఎందుకు లెండి?" అని ఆ స్నేహితుడే ఇబ్బందిలో పడిపోయాడు.

"నోనో; ఏమీ ఫర్వాలేదు; రండి" అంటూ శ్రీధర్ అతన్ని లోపలకు తీసుకుపోతున్నాడు.

శ్రీదేవి యిదంతా ఆలకించింది. వళ్ళంతా తేళ్ళు ప్రాకినట్లయింది. గుండెల్లో గునపాలు గుచ్చినట్లయింది. ఏది సభ్యత? ఏది సభ్యతకాదు? పిల్లాడ్ని ఎత్తుకుని గబగబా గదిలో దూరి తలుపు గడియపెట్టింది.

"శ్రీదేవీ! తలుపు తియ్యి. స్నేహితులు వచ్చారు. అబ్బాయిని చూస్తారుట," అన్నాడు శ్రీధర్ తలుపు కొడుతూ.

లోపలనుండి ప్రత్యుత్తరం లేదు.

"పోనీలెండి. మరెప్పుడన్నా చూడవచ్చు" అని మొహమాట పడుతున్నాడు మిత్రుడు.

గదిలో బిడ్డని పొత్తిళ్ళలో పెట్టుకుని శోకమూర్తిలా కూర్చున్న శ్రీదేవికి యీ మాటలు దూరంగా వినిపించాయిట, "షి యీజ్ ఏన్ ఎడ్యుకేటెడ్ లేడీ. బట్ ఎ సెంటిమెంటల్ ఫూల్."

పిల్లాడు యింకా కొంచెం ఎదిగాడు. బోర్లా పడుతున్నాడు. అంత పెద్ద తల వేసుకుని వాడు బోర్లా పడుతుంటే శ్రీధర్ ఎడ్యుకేషనల్ ఫిల్మ్ చూస్తున్నట్లు నిలబడేవాడు.

ఓసారి పిల్లాడు ప్రక్క-మీదినుంచి దొర్లి పడిపోయాడు. తలకి దెబ్బ తగిలి నెత్తురుకూడా కారింది. ఆ రోజంతా ఆమె పడిన బాధ వర్ణనాతీతం. చూసి చూసి చివరకు శ్రీధర్ అన్నాడు మందలింపుగా. "నీకు మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పవలసి వస్తూన్నందుకు చింతిస్తున్నాను శ్రీదేవీ. అంతగా బంధాన్ని పెంచుకోవటం నీకే నష్టం."

తల్లికీ తనయుడికీ మధ్యవుండే సంబంధ బాంధవ్యాలను లాభనష్టాల త్రాసులోవేసి తూచటం చేతకాదు శ్రీదేవికి. కాని ఆమె అతన్తో వాదించదు. మౌనంగా ఊరుకుంది.

ఒకరోజు అతను పనివున్నట్లు భార్యను దగ్గరకు పిలచి "చూడు శ్రీదేవి, పిడితల రోజు రోజుకూ పెద్దది అవటం లేదూ?" అన్నాడు పడుకుని ఆడుకుంటున్న కొడుకును చూపిస్తూ.

శ్రీదేవి తలఎత్తి అతని ముఖంలోకి చూసింది. ఆమె కళ్ళలోనికి ఎర్రని జీర వచ్చింది. "చూడండి; మిమ్మల్నో విషయం అడుగుదామనుకుంటున్నా నెప్పట్నుంచో."

గొంతులో అంత కాఠిన్యం అతనెప్పుడూ వినలేదు. అప్రతిభుడై చూశాడు.

"ఈ పిల్లాడికి తండ్రినని మీకెప్పటికి స్ఫురిస్తుంది."

ఆమె జవాబుకోసం నిరీక్షించలేదు. జవాబు అక్కర్లేదు. పిల్లాణ్ని ఎత్తుకుని లోపలకు వెళ్ళిపోయింది.

అనుభూతులు ఎరుగని శ్రీధర్ అచేతనుడై నిలబడిపోయాడు.

* * *

చివరకు అనుకున్నంతా జరిగింది. శ్రీదేవిని విధి మళ్ళీ వెక్కిరించింది. ఇన్నాళ్ళకు క్రమంగా పిల్లాడు క్షీణించిపోసాగాడు. చూపు నిలపటం తగ్గింది. వెర్రి నవ్వు ఆగింది. ఏవేవో కాంప్లికేషన్లు-పొట్టలో, గొంతులో, మెదడులో....ఒక దుష్టక్షణాన ఫిట్స్‌లా తల విసిరేయసాగాడు. అల్లా మూడురోజులు తీసుకుని తీసుకుని, మరో దుష్టక్షణాన తన వికృత రూపానికి స్వస్తి చెప్పి మరో రూపాన్ని వెదుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

వాడి మృతదేహాన్ని ఒళ్ళో పెట్టుకుని శ్రీదేవి మౌనంగా కన్నీరు కారుస్తూ కూర్చుంది. బయటకు ఒక్క మాటా అనలేదు. ఎవర్నీ నిందించలేదు.

చాలా సేపటికి అతడామెను సమీపించి "ఎంతసేపలా దుఃఖిస్తూ కూర్చుంటావు శ్రీదేవీ, వాణ్ని తీసుకుపోయి అంత్యక్రియలు జరిపిస్తాను" అన్నాడు. ఆమె ఓసారి తలఎత్తి అతని ముఖంలోకిచూసి, చేతులుజాచి శవాన్ని అందిచ్చి "తీసుకు వెళ్ళండి" అంది.

కుమారుడి మృతదేహాన్ని శ్రీధర్ రెండు చేతుల్లోనూ పొదివి పట్టుకున్నాడు. కారుదగ్గరకు తీసుకువెళ్ళి బాక్ సీటులో పడుకోబెట్టి, స్టీరింగ్ ముందుకువచ్చి కూర్చున్నాడు. కారు కదిలి ఆ బంగళాను దాటివెళ్ళిపోయింది.

మూడురోజులు శ్రీదేవి యీ లోకంలో లేదు. ఏమీ తినదు. నిద్రపోదు. ఎవరితో మాట్లాడదు. ఎందుకో, ఎక్కడో అనవసరంగా అన్యాయం జరిగిపోయినట్లు లోపలినుంచి తొలిచే వ్యధ, ఆమె క్షీణించిపోతోంది.

తన తత్వానికి విరుద్ధంగా శ్రీధర్ ఆమె ప్రక్కన గంటలతరబడి కూర్చుని ఓదార్చాడు. ఆమె మనసుకు ఉల్లాసం కలుగజేయాలని, ఉన్ముఖత పరచాలని ఆరాటపడ్డాడు. చివరి కన్నాడు – "దుఃఖాన్ని మనం పరమ శత్రువులా చూడాలి. ఈ సత్యం తెలుసుకో."

ఇంట్లో ఏ మూలకి పోయినా, ఏ గదిలో అడుగు పెట్టినా – ఆమె కా రూపమే ప్రత్యక్షమవుతుంది. పెద్ద తలకాయా, చిన్న చేతులూ, కాళ్ళూ, గట్టిగా పలకలేని నోరూ....

ఆ నోరు జాలిగా "అమ్మా! అమ్మా!!" అని పిలుస్తు నట్లు వినిపిస్తుంది.

ఆమె గుండెల్లో తుపాకిగుళ్ళు దిగబడతాయి.

"నేను నోచుకోలేదు, నేను నోచుకోలేదు" అని వాపోతుంది.

ఆ మంచినోరు యిలా అంటుంది. "అమ్మా! యిది నా తప్పా? మరి ఎందుకే ఈ శిక్ష?"

"బాబూ యీ శిక్ష నీకు కాదు, నాకు. అసలిది శిక్ష కానేకాదు _ నా పంట, నా అదృష్టం."

నోరు అంటుంది, "పోన్లే అమ్మా! నేను వెళ్ళిపోవ టమే మంచిది, బ్రతికి అందరి వికృతపు చూపులూ నామీద పడటంకన్నా !"

"వాళ్ళని కాల్చేస్తాను, వాళ్ళని శపిస్తాను, వాళ్ళఅంతు చూస్తాను."

నోరు అంటుంది: "కాదులే అమ్మా! నాకోసం నువ్వు యిరుకు జీవితం అనుభవించట మెందుకు?"

"అయ్యో! నేనెంత కిరాతకురాల్ని ? నేనే అలా పుట్టి వుంటే నా జీవితం ఏమయి వుండేది?"

ఆమె ఆలోచనతో, సంఘర్షనలతో, దహించే విషా దంతో అలిసి అలిసి సొమ్మసిల్లి పోయేది.

"మైగాడ్! పూర్వులు చెప్పింది నిజమే. నరకమున్నది" అని సిగరెట్లు తగలబెట్టేవాడు శ్రీధర్.

*　　*　　*

పాథాలజీ మ్యూజియంలో మిగతా స్పెసిమన్స్ అన్నీ ఒక ఎత్తూ, శ్రీధర్ క్రొత్తగా అమర్చిన హైడ్రోసెఫాలస్ స్పెసిమన్ ఒక ఎత్తూ.

"కన్‌జనిటల్ హైడ్రోసెఫాలస్, సర్వసాధారణంగా యిన్‌ట్రాయుటెరైన్ లైఫ్‌తోనే ఫటస్. చచ్చిపోతుంది. దిస్ యీజ్ ఏ రేర్ కండిషన్. అయిదు నెలలవరకూ జీవించాడు" అని ప్రొఫెసర్ శ్రీధర్ విద్యార్థులకీ చూపించాడు.

అతనికి సెంటిమెంట్లులేవు. మూఢ నమ్మకాలు అంతకంటే లేవు. అయినా ఆ స్పెసిమస్ అంటే అత్యంతాభిమానం. అసలు రోజూ ఓ గంట మ్యూజియంలో గడపటం అతని అభ్యాసం. అందులో తిరుగాడుతూ సరిగ్గా దాని దగ్గరకి వచ్చేసరికి అప్రయత్నంగా ఆగిపోయేవాడు. అయిదునిమిషాలు అలాగే నిలబడిపోయేవాడు. అతని కళ్ళు తదేకంగా దానిని వీక్షిస్తూవుండేవి. ఫార్మలిన్‌లో తేలుతున్న ఆ పెద్దతలకాయ గల చిన్న శరీరం అతని హృదయంలో రోజు రోజుకూ స్థావరం ఏర్పరచుకోసాగింది.

దానిచెంత నిల్చుంటే అతని హృదయము స్పందించినట్లు వుండేది. శరీరం చమర్చేది. అక్కడ ప్రదర్శనకు వుంచబడిన పదార్థం, సైన్సుని విరజిమ్మే ఆ ఉపయుక్త వస్తువు తన రక్తంలో రక్తం, తన బొమికతో బొమిక, తనలో ఓ అంగం

ఈ రకం అర్థభావాలు తన నావహిస్తున్నాయని అతనికి. మొదట్లో తెలిసేదికాదు. అంతా యాంత్రికంగా జరిగిపోతూందనుకునేవాడు. కాని యీ హృదయస్పందన, చురుక్ చురుక్ మనే ఆవేశం .... తను ఏదో అజ్ఞాతశక్తికి లోబడుతున్నాననీ, తనని ఎవరో జయిస్తున్నారనీ, అతను గ్రహించాడు. సిగ్గుపడ్డాడు....ఇహనుంచీ ఆ ప్రదేశంలో ఆగకూడదనుకున్నాడు. అక్కడ్నుంచి గబ గబా ముందుకు నడిచి వెళ్ళిపోవటానికి ప్రయత్నించేవాడు. కాని అతని పాదాలు అతను చెప్పినట్లు వినడం మానేసాయి. అక్కడకు చేరుకునేసరికి చటుక్కున ఆగేవి. వెంటనే కళ్ళు అటు తిరగటం, తదేకంగా తిలకించటం అథవా మానవప్రయత్నం జయించి ఎప్పుడైనా అతను

ముందుకు సాగిపోయినా ఏదో ఒక నెపంతో తిరిగి అటునెట్టు కుంటూ వెళ్ళేవి పాదాలు. అతనీ బాధ భరించలేక అసలు మ్యూజియం హాలులోకి అడుగుపెట్టకూడదని నిశ్చయించి, అందుకు ప్రయత్నించాడు. కాని కనీసం ఒక్క-రోజు.. ఒక్క-రోజుకూడా అతనా ప్రయత్నంలో సఫలీకృతుడు కాలేక పోయాడు. అక్కడికి వెళ్ళకూడ దనుకున్నా కొద్దీ మనసటే పరుగెత్తేది. గుండెను ఆ మ్యూజియంహాలు కళ్ళాలువేసి లాగుతున్నట్లు అయ్యేది. ఈ నిగ్రహం....ఆ ఆకర్షనతో.... చివరి కతన్ని బలహీనత కమ్మేసేది. కళ్ళు మూసుకుని అలస టగా 'బాప్ రే'అనుకునేవాడు. అతనికి తెలియకుండానే ఎప్పుడో అతని కళ్ళూ, కాళ్ళూ వాటి పని అవి చేసేసేవి.

ఇలాంటి అవస్థ జీవితంలో మునుపెన్నడూ లేదు. అతన్లో పెద్ద యుద్ధం మొదలయింది. అంతర్యుద్ధం. తనలో తను పోరాడుతున్నాడు. తనమీద తను పళ్ళుకొరుకుతున్నాడు, కత్తులతో ఝుడిపిస్తున్నాడు.

మొదట విజ్ఞానాభిరుచి, తదుపరి యుద్ధం, తదనంతరం అభిమానం, ఆ తర్వాత ఆకర్షన, అటుపైన మమకారం, వెర్రి భ్రమ, పిదప ఏకత్వం-ఒకదాని వెనుక ఒకటి విరుచుకుపడ్తూ అతన్ని కుదిపి కదిపి పారేస్తున్నాయి. ఆ ఆకృతి ఒక్క-సారి నిద్రలోకూడా ప్రత్యక్షమవుతుంది. అస్పష్టంగా కలవరిస్తూ న్నాడు.

శ్రీదేవి తన పరిధినుంచి యివతలకు వచ్చి అతన్లో వచ్చిన చిత్రమైన మార్పుని గ్రహించేసరికి రోజులూ, వారాలూకూడా గడిచాయి.

ఒకరోజు అతను పక్కమీద పడుకుని పైకి చూస్తున్నాడు. ప్రక్కన అలికిడి అయింది; అతనికి తెలియలేదు. శ్రీదేవి నచ్చి అతని ప్రక్కన కూర్చుని, అతన్ని స్పర్శించేదాకా అసలు గ్రహించలేదు.

ఉలికిపడి ఆమెవంక చూసేసరికి "చెప్పండి" అంది మృదుకంఠంతో.

"ఏమిటి?"

"మీలో ఏదో మార్పు వచ్చింది. దేనికో బాధపడుతున్నారు. మనిషి చిక్కిపోయారు. ముఖంలోని కాంతికూడా నశించింది. పరధ్యాన్నంగా వుంటున్నారు. కలవరిస్తున్నారు. ఇదంతా దేనికని?" తన చేయి అతని వక్షస్థలంపై వుంచి ఎంతో ఆదరపూర్వకంగా అడిగింది.

అతను విస్మితుడయాడు. "నిజంగానా? నిజంగా నాలో అంత మార్పు వచ్చిందా?"

"ప్రపంచ చరిత్రలోనే విశిష్టమైన సంగతి. నిజంగా మీలో అంత మార్పు వచ్చింది. నా కళ్ళని నేను నమ్మలేకుండా వున్నాను."

"కారణం నాకూ స్పష్టంగా తెలీదు శ్రీదేవీ!"

"పోనీ నాకు కారణం చెప్పవద్దుగానీ, మీరు మాత్రం మామూలుగా వుండండి. నా విశ్వాసాలను చెదరగొట్టే బలహీనతలు రెచ్చగొట్టకండి."

అత నామె కళ్ళల్లోకి చూస్తూ చాలాసేపు ఊరుకున్నాడు. "శ్రీదేవీ! నిన్నో ప్రశ్న అడిగేదీ?" అన్నాడు తర్వాత.

"అడగండి."

"నేను చాలా ఎబ్బెట్టు మనిషినా ?"

ఆమె అదిరిపడి ముఖంలోకి చూసింది. అతని ఛాతీమీద మృదువుగా రాస్తూన్న ఆమె చెయ్యి ఆగిపోయింది.

"నువ్వు నన్ను ద్వేషించిన సమయాలూ, ఏవగించుకున్న సన్నివేశాలూ చాలా వున్నాయా ?"

ఆమె చటుక్కున లేచివచ్చింది. ప్రభూ ఇది ప్రశ్న కాదు. ధనుర్విముక్త విశిఖం.

కాని తమాయించుకుని ప్రాథేయపూర్వకంగా అంది : "మీ రెప్పుడూ నన్నిలా అడగరనుకున్నాను. ఇలాంటి సమయం రాదనుకున్నాను. మీ ప్రవర్తననూ, శిక్షణనూ అన్నీ సహించానుగానీ యీ ప్రశ్నను మాత్రం సహించలేను; ఇప్పుడేకాదు నేను చచ్చిపోయే లోగా ఎప్పుడూ నన్నీ ప్రశ్న వేయవద్దు, క్షమించండి. మనసు గాయపరిస్తే" అని లేచి అక్కడ్నుంచి వెళ్ళిపోయింది.

అతను నిట్టూర్చాడు. శ్రీదేవికి తనుచేసినపని తెలీదు. తెలిస్తే ఏం జరుగుతుంది ? అగ్నిపర్వతం బ్రద్దలవుతుందా ?

* * *

ఒక మహా విలయం సంభవిస్తున్నది. భూమి బీటలు వారుతోంది, బ్రద్దలవుతున్నది. అగ్నిపర్వతాలు మంటలు ఎగచిమ్ముతున్నాయి, లావాని విరచిమ్మేస్తున్నాయి. సముద్రాలు పొంగి ప్రపంచాన్ని కబళించివేస్తున్నాయి. తుఫానులు చెలరేగుతున్నాయి, జ్వాలలు, మాడ్చి మసిచేసే వేడి, ప్రపంచపు పొలిమేరకు గిరాటువేసే సుడిగాలి, ప్రవాహాలను సృష్టించే కుంభవృష్టి, అధఃపాతాళానికి త్రోసేసే భూకంపం.

కెవ్వుమని కేక పెట్టాడు.

కిటికీలోంచి గగన వీధుల్లోకి తిలకిస్తున్న శ్రీదేవి పరిగెత్తుకు వచ్చింది? "ఏమండీ? ఏమయిందీ?" అని అడుగుతోంది ఆతృతగా, ముఖంమీదకి వంగి.

అతనికి శరీరమంతా ముచ్చెమటలు పోసేశాయి. గజగజమని వణుకుతున్నాడు. శ్రీదేవి కంఠం మరో లోకం నుండి వినిపించినట్లయింది. బలవంతంగా కళ్లు తెరచాడు.

"ఏమండీ ఎలా వుంది?" అతని ముఖం మీద శ్రీదేవి ముఖం.

"ఏదో కలవచ్చింది శ్రీదేవీ! సర్వనాశనం జరిగిందట" అన్నాడు బలహీనంగా.

ఆమె వదనమండలం నీలిమేఘాలతో నిండిపోయింది. "మీరు ఎక్కువగా అలోచిస్తున్నారు. అందుకే...."

కాసిని క్షణాలు మౌనంగా గడిచాయి.

"వారంరోజు లయిందికదూ నేను మంచమెక్కి?"

తల వూపింది.

"అబ్బా,యింతకాలం నే నెప్పుడు జబ్బు పడలేదు. అందుకేనేమో...."

"ఊఁ?"

"అందుకేనేమో ఆలోచనలు-"

"మీరలా విసుగు చెందకూడదు. ఇంకో రెండు రోజులు పూర్తి విశ్రాంతి తీసుకుంటేనేగాని మీరు మామూలు మనిషి కాలేరు."

"మామూలు మనిషి" అతని పెదాలపై చిరునవ్వు ఉదయించింది

"ఎందుకు నవ్వుతున్నారు"

"అనుమానం వచ్చిందిలే"

"దేన్ని గురించి ?"

అతనికేమి చెప్పాలో తోచక "మళ్ళీ మామూలు మనిషిని అవుతానా, కానా అని ?" ఆమె కాళ్ళక్రింది భూమి కదిలినట్లయింది. "అలా అనకండి" అంది డగ్గుత్తికతో.

"శ్రీదేవి !" అని పిలిచాడు.

"ఊఁ"

"అటు బయటకు చూడు."

ఆమెకి అర్థంగాక "ఏముందండీ అక్కడ ?" అని ప్రశ్నించింది.

"కావలసినంత వుంది. అస్తమించే సూర్యబింబాన్ని కప్పేసిన మేఖాలు, నన్నుచూసి నవ్వేగాలి. వెక్కిరించే వృక్ష సమూహాలు"

శ్రీదేవికి గుండె బరువెక్కింది. దుఃఖం ఉప్పెనలా ముందుకు వచ్చింది.

"అబ్బా ! అలా మాట్లాడకండి బాబూ. మీకు పుణ్యముంటుంది" ఆమె గొంతు పూడిపోయింది.

మళ్ళీ నిశ్శబ్దం,

శ్రీదేవి కాస్త సంకోచిస్తూనే "ఇవాళ శనివారం కదూ. ఈ సాయంత్రం నేను దేవాలయానికి వెళ్దామను

కున్నాను. వెళ్ళి రమ్మంటారా ?" అని అడిగింది, తల వంచుకుని.

"వెళ్ళిరా, సంకోచం దేనికి ?"

"మీరు ఇంట్లో ఒంటరిగా వుండాలని...."

"పర్వాలేదు శ్రీదేవి; తగ్గిపోయిందిగా"

"సరే .... కానీ మీరింకా నీరసంగానే వున్నారు. మంచం మీదనుంచి లేవద్దు సుమా ! నేను గంటలో వచ్చే స్తాను" అని శ్రీదేవి మరీమరీ చెప్పి బయల్దేరింది.

నిముషం వెనుక నిమిషం గడిచింది. శ్రీధర్‌కి యిహ మంచంమీద పడుకోబుద్ధి కాలేదు. నెమ్మదిగా లేచి కూర్చు న్నాడు. ఫర్వాలేదు. తేలిగ్గానే వుందనిపించింది. నిలబడ్డాడు. బాగానే వున్నట్లుతోచింది. మెల్లిగా నడిచి కారిడార్‌లోకి వచ్చి గోడకి ఆనుకున్నాడు.

ఆకాశాన చిక్కగా మేఘాలు అలుముకుంటున్నాయి. పశ్చిమాద్రిన సూర్యబింబం పూర్తిగా మూసుకుపోయింది. వర్షం వచ్చే సూచనలు కనబడుతున్నాయి.

శ్రీదేవి కాలినడకన వెళ్ళింది. తిరిగి వచ్చేసరికి తడిసి పోతుందేమో ! అతని మనసు ఆరాటపడ్డది.

అక్కడే నిలబడి, యిలాంటి సమయంలో, యిలాంటి వాతావరణంలోనే తను....

"పిల్లాడ్ని పుట్టనివ్వను" అనే అర్థం ధ్వనించేటట్లు చెప్పాడు.

పుట్టనూ పుట్టాడు; కాస్త పెరగనూ పెరిగాడు; నశిం చనూ నశించాడు.

"కాదు. నశించలేదు." ఏదో కంఠం కర్కశంగా అరిచి నట్లయింది.

అతను ఉలికిపడ్డాడు. అవును, వాడి శరీరం నశించలేదు. తన వృత్తికోసం కళ్ళముందు వుంచుకున్నాడు. కాని యీ వృత్తికి నిర్వచనం వేరు. ఇది సరసతవున్న మనిషియొక్క వృత్తికాదు.

"నేను నశించలేదు నాన్నా, నేను నశించలేదు. నన్ను బంధించారు లోషన్‌లో ముంచారు. అద్దాలగుండా అంతా చూస్తున్నారు. నా పెద్దతలకాయ వాళ్ళ చూపులతో చిల్లులు పడుతోంది."

వారంరోజులు....! అబ్బ! ఇంతకాలం గడిచిపోయింది. ఈ జీవితం తన శరీరాన్ని బంధించివేసింది. ఇన్నాళ్ళు .... తను....ఎలా భరించాడు? ఎలా జీవించాడు?

ఆశ్చర్యంకాదు. అతని కంటి నుండి రక్తపు చుక్కల వంటి నీటిబిందువులు రాలాయి.

"నువ్వు రాయివి, బండరాయివి."
మనసు బొమ్మని శాసిస్తోంది.
"శక్తిలేదు, శక్తిలేదు."
"అందుకే. నువ్వు రాయివి, బండరాయివి"
"జ్వరంగా వుంది. శక్తిచాలదు."
"చావవులే. రాళ్ళకి చావులేదుగా."
రాళ్ళకి చాటులేదుగా.
కాళ్ళూ, మనసూ ఏకమైనాయి; మస్తిష్కం పని

చేయటం మానేసింది. అంత చలిలోనూ చమరుస్తున్నాడు "పోతాను, పోతాను."

....బంగళా పోర్టికోలోంచి ఎంబాసిడరు కారు కదిలింది.

* * *

మ్యూజియంలోకి అడుగుపెట్టి, గోడకున్న స్విచ్ నొక్కాడు. హాలు హాలంతా విద్యుత్ వెలుగుతో నిండి పోయింది.

అదిగో తన....అదిగో....! రెండడుగులు వేశాడు.

హఠాత్తుగా లైట్లు ఆరిపోయాయి. కరెంటుపోయి నట్లుంది. అంతా చీకటి! గాఢాంధకారం, ఏమీకనబడటల్లేదు.

"బాబూ! ఎక్కడా!!!" హృదయం మూలిగింది.

"ఇదిగో నాన్నా. యిక్కడ. యిక్కడ నన్ను బంధించారు. ఊపిరాట్టంలేదు."

"ఒక్క నిముషం. వస్తున్నా బాబూ." శెంటిమెట్లకి అతీతులు ప్రొఫెసర్ శ్రీధర్, అడుగులు వేస్తున్నాడు తడుముకుంటూ, తడబడుతూ.

ఆ కారుచీకటిలో అతనిచుట్టూ అనేకరోగాలతాలూకు విచిత్ర, భయంకర చిహ్నాలు స్త్రీలవి, పసిపాపలవి, వృద్ధులవి, గుండెజబ్బువి, కాన్సర్‌వి, క్షయవ్యాధివి, సిఫిలిస్‌వి, ప్రైమరీస్ వందలు, వందలు....అతని సేకరణ....మానసిక ఆస్తి -

"నాన్నా! నాన్నా! ఇక్కడ నాన్నా."

అతన్ని అన్ని వైపులనుంచీ పిలుస్తున్నట్లుగా వుంది. అన్ని దిక్కులనుండి వినిపిస్తోంది. దారి తెలియటల్లేదు. ప్రక్కకి పోతున్నాడు, ముందుకు పోతున్నాడు....

టక్ ....టక్ ....టక్ ....అడుగుల చప్పుడు.

'ఎవరది ?" ఆగి అరిచాడు. తన అడుగుల సవ్వడే యింత భయాన్ని కలిగించిందా ? అంతా నిశ్శబ్దం. మళ్ళీ కదిలాడు.

"నాన్నా ! నాన్నా ! !!!"

పిలుపు - జాలిగా, దీనంగా రక్తాన్ని పిండుతూ.

ఎవరిదో నవ్వు.

"ఎవరది ?" మళ్ళీ అరిచాడు.

"ఇక్కడ నాన్నా ! ఇక్కడ నాన్నా !!"

చేరుకున్నాడు. చేతులు ముందుకుచాచి అక్కడున్న గ్లాస్ జార్ ని తడిమాడు. అవునసే నమ్మకం కుదిరింది.

"నువ్వేనా నాన్నా ?"

"అవును ! నాన్నా."

అనుకోకుండా అతని చేతులు దాన్ని పైకెత్తాయి; చాలా బరువుగావుంది. దాన్నిదగ్గరకుతీసుకోవాలనీ కావలించుకోవాలనీ ఆరాటం; చేతులు వణుకుతున్నాయి.

అంతకంతకూ దానిబరువు ఎక్కువవుతోంది. చేతులకు శక్తి చాలటంలేదు.

గుండెకి అదుముకుంటున్నాడు .... చేతులపని అయిపోయింది. అవి దాహమన్నాయి.

ఢసేల్ మని చప్పుడు "బాబూ !" అన్న అరుపులు త్వరిగా.

దీపాలు వెలిగాయి. నిలబడి వొణికిపోతూన్న శ్రీధర్ కి కనిపించింది-ముక్కలూ, చెక్కలుగా క్రిందపడివున్న గాజు

పాత్రా. నలువైపులా కారిపోయిన ఫార్మలిన్, అందులో అప్పుడే చనిపోయినట్లు నిశ్చింతగా పడివున్న విచిత్రపుమాంసపు ముద్ద....

శ్రీధర్ వొంగి కొడుకుని చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. ఆ శరీరంవంక ఒక నిముషం తదేకంగా చూశాడు. "నీకు న్యాయం చేస్తాను." ఆరాటం మనసు ఉరకలు వేసింది. అలా పిల్లవాడ్ని ఎత్తి భుజాలమీద వేసుకుని బయటికి నడిచాడు.

మ్యూజియంలోని ఒక స్పెసిమన్‌ని ఉన్మాదిలా కారులో పెట్టుకుంటూన్న ప్రొఫెసర్‌ని విచిత్రంగా చూస్తూ నిలబడ్డారు అటెండరూ, వాచ్ మేనూ. కారు కదిలి శ్మశానం వైపు దారి తీసింది.

—o—